

Народна банка Србије (НБС) и влада Србије сагласне су да се подацима Републичког завода за статистику (РЗС) нема шта замерити, да је пад бруто домаћег производа у 2009. години само 3,5 одсто, како је то статистика објавила, а не 6,2 одсто како су неки економисти тврдили. Укратко, са домаћом статистиком је све да не може бити боље и јавност се непотребно узнемирила.

Статистичка и не само статистичка стварност је другачија од оне коју сугерирају званичне институције Србије, а табела која следи то јасно илуструје.

	Stope rasta BDP-a	
	Stari zvanični podaci	Novi zvanični podaci
2001	5,6	5,3
2002	3,9	4,3
2003	2,4	2,5
2004	8,3	9,3
2005	5,6	5,4
2006	5,2	3,6
2007	6,9	5,4
2008	5,5	3,8
2009	-3,1	-3,5

Свако ко је до априла 2011. године желео да се информише о стопама раста српске економије за период 2001. – 2009. годину, пронашао би на интернет страницама РЗС податке које сам у табели назвао „Стари званични подаци“. Реч је о званичним подацима који су претходних година коришћени у макроекономским анализама и на основу којих су извођени закључци о стању домаће економије. Управо ови подаци се још увек налазе на интернет странама ММФ-а, на пример. Због важности података и прецизности, ММФ их чак исказује на трећој децимали.

Само који дан касније, подаци су потпуно промењени и појавили су се нови, свежи, дакако још званичнији (колона „Нови званични подаци“). Подаци су толико нови и свежи, да их ММФ још није преузео.

Статистика повремено може кориговати старе податке, али те промене су у правилу тако мале да је њихов кумулативни ефекат неутралан и не мења укупну слику стања економије. Промене о којима је у Србији реч, тешко се могу подвести под стандардне, јос мање под уобичајене статистичке корекције. Ради се о озбиљном проблему, и недопустиво је да се овако велике корекције обаве тихом заменом података, без објашњења.

Када се стари и нови званични подаци упореде, ниједна стопа раста није остала иста. Посебно је важан период од 2006. до 2008. године, у коме је дошло до систематског и врло високог прецењивања раста БДП-а. И без контроверзи везаних за тачност података за 2009. годину, одступања у годинама које јој претходе алармантно су висока. Влада и НБС као да ова одступања нису ни уочиле, па немају потребу ни да их објасне.

Кумулативни ефекат ових „корекција“ је веома неугодан. Просечна стопа раста за целу протеклу деценију је снижена. По нивоу реалног БДП-а, Србија ће тек на крају 2011. године бити тамо где је мислила да се налази 2009. године. То је консеквенца преко које се не може олако прећи. Из угла БДП-а и статистике, ради се о две изгубљене године. А где је Србија стварно, грађани осећају на својој кожи и без статистичке еквилибристике.

Цетерум ценсео – РЗС мора изаћи у јавност и објаснити шта се догодило. Морају се објаснити све околности које су довеле до ових крупних грешака, мора се објаснити како су грешке откривене и јавност се мора уверити да се то неће понављати. У противном, нема ни једног разлога да аналитичари узимају српске податке за озбиљно. Боље је сачекати годину, две или можда пет, а све у очекивању најзваничнијих података.

Ваљаност статистичких података није приватна ствар државних институција и проблем не нестаје само зато што су државне институције задовољне статистиком. Упорно негирање или минимизирање „статистичке афере“ и њених последица од стране „уједињених“ државних институција, супротно је ономе што је Србији потребно, а то је истина о економском стању.

(<http://nkatic.wordpress.com/>)